

הלכה מאד
כפיו קטנה

כיצד סניף חסדון גאדיר הרכות

1) יו"ר וה"ר ס'ו"ר

1) גמ' כתיבת פ"ט ור"ט פ"ט

2) ת"ש פ"ט ד"ה וה"א

3) כמ"ל ה"י ברכות (ג'')

4) יו"ר וה"ר ס'ו"ר

5) ציון האמן ס'ו"ר

6) פתי תשובה ס'ו"ר

7) פתיקו ל"ח"ס קנייסקין כתיבת

ח (ב) פ"ש אומרים שאינם נקראים פנים חדשות אלא אם כן הם (יג) בני אדם י שמרבים בשבילם. פ"יש אומרים (טו) [ה] דשבת כ"י ויום טוב ראשון ושני הוי כפנים י חדשות כ"י במעורת הלילה ושחרית, אבל לא במעודה שלישית, וכן פשט המנהג: הגה ועכ"ז נהגו נמדינות אלו לנרך טבע ברכות בעבודה שלישית, (טז) ואפשר משום דרגילים לנ"ה פנים חדשות. יש אומרים מטעם דרגילין לדרוש והדרשה הוי כפנים חדשות:

1) גמ' כתיבת (ה"ט)

2) וסוף שכלו . אל המטרה : פנים חדשות . ככל יום שלא היו שם אומרים :

ח"ד מברכין ברכת חתנים בעשרה כל שבעה

אמר רב יהודה והוא שבאו פנים חדשות

3) ת"ש פ"ט

והוא שכלו פנים חדשות. חז"ל דפניס חדשות אין קולא אלא בני אדם שמרבים בשבילם בשמחה יותר וטבת דחשנין פנים חדשות דאמרינן בגמ' דהו"ה חז"ל. ליום השבת אמר הקב"ה פנים חדשות באו לכאן נאמר שירה היום נמי מברכין לכבוד השבת בשמחה ובטעודה :

4) ציון האמן

5) כמ"ל ה"י ברכות (ג'')

כר ממשטיות דבריו משמע דמה שצריך לברך שבע ברכות בפנים חדשות הוא כ"י שהאנשים החדשים שלא שמעו ברכות החופה ישמעו הברכות לצאת ידי חובתם, אבל אי אפשר לומר כן דאטו האנשים האלה חייבים הם בהברכות, אלא דכך הוא עיקר הענין לדעת הרמב"ם ז"ל, דהנה ברכות אלו הם לברך את הזוג שיצליחו וברוך אגב נותנים ברכה לכבוד העם הנאספים ולהזכרת חורבן ירושלים כמ"ש (פ"ט), והחובב הזה מוטל על כל איש מישראל כשבא ליהנות לבית חתונה הזוג לברכם בזמן שמחתם בשבעת ימי המשתה, והאחד המברך והאחרים שומעים ועונים אמן הוה כאלו כל העומדים ברכו את החתן והכלה, וכיון שברכום פעם אחת יצאו ידי חובתם, ולכן כשיש פנים חדשות שלא שמעו עדיין הברכות הרי לא בירכו עדיין את הזוג ומחוייבים לברכם ולכן עומד המברך ומברכם והם שומעים ועונים אמן ויצאו ידי חובתם, זה שכתב הרמב"ם מברכין בשבילם כלומר מברכין בשבילם כדי שיצאו י"ח לברך את החתן ואת הכלה, ואפילו אם יש אחד שלא שמע מברכין בשבילו, ומה שכתב והוא שיהיו עשרה אין כוונתו שהפנים חדשות יהיו עשרה, אלא כלומר שעשרה אנשים יהיו בעת הברכות, דאין ברכות חתנים בפחות מעשרה וכמ"ש בפ"י מאישות, וכן הסכימו גדולי האחרונים [נ"ט-ומ"ט סק"ט] דאפילו בשביל אחד מברכים :

כנ כבר נתבאר (פ"ט) דבכתולה כשיש פנים חדשות מברכין שבע הברכות כל שבעה, ובדליכא פנים חדשות מברכין רק אשר ברא, ומהו פנים חדשות, לדעת הרמב"ם ז"ל נקראו פנים חדשות אותן שלא שמעו הברכות בשעת החופה, אבל אם שמעו אז אפילו לא אכלו עדיין בסעודה אינם פנים חדשות, שכן כתב בפ"ב מברכות (פ"ט) לענין ברכת אשר ברא שהבאנו וזה לשונו: בד"א כשהיו האוכלים הם שעמדו בברכת הנשואים ושמעו הברכות, אבל אם היו האוכלים אחרים אותם שלא שמעו בברכת הנשואין בשעת נשואין מברכין בשבילם

שבע ברכות אחר ברכת המזון כדרך שמברכים בשעת נשואין, והוא שיהיו עשרה, והחתן מן המניין. עכ"ל:

לפי השיטה דקטן אינו נחשב "פנים חדשות"⁹⁹, מ"מ המשתתף בנישואין בעודו קטן, והגדיל באמצע שבעת ימי המשתה, ונשתתף בסעודת החתן, כיון שהגדיל עתה נחשב הוא ל"פנים חדשות" ומברכין ז' ברכות¹⁰⁰.

[מצהלות חתנים, עמ' עז]

כתב הרמ"א (סי' ס"ח): ועכשיו נהגו במדינות אלו לברך ז' ברכות בסעודה

ג', ויש אומרים מטעם דרגילין לדרוש, והדרשה הוי כפנים חדשות. ואין צריך דוקא החתן לדרוש אלא סגי באחד מהמסובין. וכל דברי הרמ"א אינם אלא לגבי סעודה שלישית, אבל בשאר שבעת ימי המשתה אי אפשר לסמוך על דרשה להחשיב כ"פנים חדשות".

[תא שמע]

רש"י ד"ה פנים חדשות: בכל יום שלא היו שם אתמוץ.

המאירי הביא בשם גדולי הרבנים וז"ל: שלא היו שם אתמול, אע"פ שכבר אכל שם באחד מן השבעה הואיל והפסיק יום אחד בינתיים שלא אכל, ע"כ. ומבוארת שיטתו שכל יום דנים לעצמו, וכל שלא היה אתמול במשתה נחשב "פנים חדשות".

ונראה פשוט שאין כוונת רש"י לזה ואין לדייק כן בדבריו¹⁰¹, ופשיטא דלא מהני "פנים חדשות" באופן שהיה אתמול. [רשימות תלמידים]

כה אב"ל רוב רבותינו פירשו הפנים חדשות באופן אחר, דאפילו האנשים שהיו בשעת החופה ושמעו הברכות אם לא אכלו שם עד עתה סעודת נשואין נקראו פנים חדשות ומברכים בשבילם שבע ברכות אחר ברהמ"ז, וכתב רבינו הב"י דכן פשוט המנהג, דלדיעה זו כוונה אחרת יש בפנים חדשות דכיון שימי שמחתם כל שבעת ימי המשתה מהראוי לברכם בכל יום ויום משבעת ימי המשתה, ובאמת

שבע ברכות על הכוס בפנים חדשות אף בלא סעודה [עין ז"ל], אך אנחנו בלא סעודה אין מברכים דכן משמע בגמרא להדיא, וכשיש פנים חדשות הוא כשמחה חדשה ונאה לומר הברכות ובאין פנים חדשות אין השמחה גדולה כל כך, ועיקר השמחה היא בעת הסעודה ולכן כשיש פנים חדשות על הסעודה שעדיין לא אכלו הוה שמחה יתירה ומברכין כל הברכות, ולדעת המסכת סופרים יש שמחה חדשה בכל יום כשיש פנים חדשות, אבל אם אין שמחה חדשה כגון דליכא פנים חדשות או לפי הש"ס שאינם בסעודה, אין מקום להשבע ברכות, דלא נתקנו אלא לשמחה חדשה, דלכן צריכין לומר אותם תמיד בסעודה ראשונה אף שאמרום בעת הנשואים וליכא פנים חדשות שלא שמעו הברכות, משום דבסעודה הוה שמחה חדשה נגד שמחת החופה, דלא כמו להרמב"ם ז"ל:

כו ולכן י"א שאינם נקראים פנים חדשות אא"כ הם בני אדם חשובים שמרבים בשבילם מאכל ומשתה, ואפילו אם עכשיו אין מרבים בשבילם אלא שראויים לזה הוה פנים חדשות [ג"מ ו"ט (סק"ו)], והטעם דכיון דבעינן שמחה חדשה אין נחשבת כחדשה אם אינם חשובים, אבל כשהם אנשים חשובים נתוסף שמחה יתירה לבני החתונה וראוי לומר שבע ברכות, וא"כ אף אם לא הרבו מאכל ומשתה בשבילם מה בכך, ולא ברובי המאכל תלוי אלא בכבוד האנשים החדשים שראוי להרכות בשבילן, אבל לדעת הרמב"ם ז"ל אפילו אם הפנים חדשות הוא אינו חשוב מברכין בשבילן כמ"ש:

פניה תשי"ח

(יד) ולא שמעו. עיין באר היטב [ס"ק

[ד] דאפילו אם רק אחד פנים חדשות כו'. ועיין בספר זכור לאברהם [ח"ב דף ד' ע"ב, אבן העזר אות ב' ברכת חתנים] שכתב, אשה לא חשיבא פנים חדשות, דאין פנים חדשות אלא למי שראוי להמנות בעשרה של ברכת חתנים. כן כתב מהר"ר בצלאל [שיטה מקובצת] פרק קמא דכתובות דף ד' ע"ב ד"ה ח"ל הריטב"א]. ולפי זה הוא הדין עבדים וקטנים לא חשיבי פנים חדשות, ע"ש. וכתב עוד, אם התחילו ברכת חתנים בעשרה ויצאו מקצתן, וכן אם התחילו בפנים חדשות והלכו, גומרין, ע"ש: